

Підсумки/

Система електронних платежів Національного банку України в 2012 році

У 2012 році найбільш значущою, продуктивною і надійною для економіки України була Система електронних платежів Національного банку України (СЕП), яка вже 19 років поспіль успішно виконує покладені на неї функції загальнодержавної системи міжбанківських розрахунків.

Безперервне, надійне та ефективне функціонування СЕП забезпечує Національний банк України, який є платіжною організацією та розрахунковим банком для цієї системи.

У 2012 році через СЕП було здійснено 98% міжбанківських переказів у національній валюті в межах України, тоді як через кореспондентські рахунки, відкриті банками в інших банках, – 2% таких переказів (див. графік 1).

За станом на 1 січня 2013 року учасниками СЕП були 486 установ, з яких:

- 176 – банки України;
- 244 – філії банків України;
- 28 – органи Державної казначейської служби України;
- 37 – установи Національного банку України;
- 1 – ПрАТ “Всеукраїнський депозитарій цінних паперів” (див. графік 2).

У 2012 році учасниками СЕП здійснено 335 499 тис. початкових платежів та надіслано електронних розрахункових повідомлень на суму 11 723 088 млн. грн., що на 1% більше за кількістю та на 14% за сумою, ніж у 2011 році (див. таблицю 1).

У 2012 році 99.8% від загальної кількості платежів було виконано учасниками СЕП у файловому режимі, за яким

між списанням коштів з рахунку платника та зарахуванням коштів на рахунок отримувача є певний проміжок часу. Решту 0.2% від загальної кількості платежів було виконано у режимі реального часу, за яким списання коштів із рахунку платника та їх зарахування на рахунок отримувача виконується майже одночасно (частки секунди).

Протягом 2012 року щомісяця через СЕП здійснювалося платежів:

- у файловому режимі – від 24 056 тис. (січень) до 30 191 тис. (жовтень) – див. графік 3;
- у режимі реального часу – від 33 тис. (січень) до 74 тис. (листопад – грудень).

Найбільше у СЕП оброблено початкових платежів та електронних розрахункових повідомлень, які надійшли від банків України, – 310 042 тис. шт. (92.42% від загальної кількості) – див. графік 4, з яких 69% – від банків I групи (див. таблицю 2).

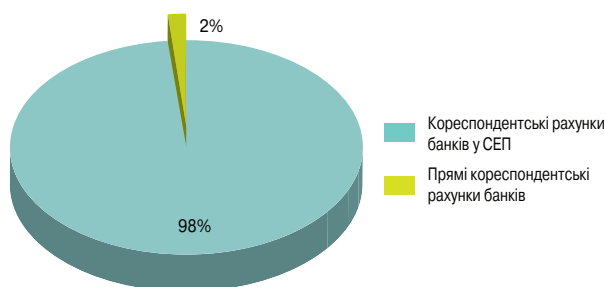
Частка початкових платежів за сумою платежу до 1 тис. грн. у 2012 році становила 64% від їх загальної кількості, а сума цих трансакцій – менше 1% від загальної суми здійснених через СЕП початкових платежів за цей період (див. графік 5).

Упродовж 2012 року в СЕП у середньому за день оброблялося 1 342 тис. документів на суму 46 892 млн. грн.

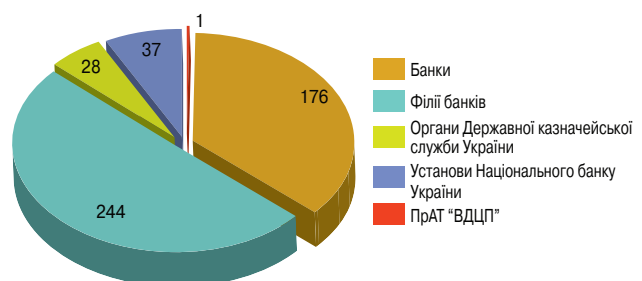
Середньоденний залишок коштів за рахунками учасників СЕП протягом 2012 року коливався від 20.26 млрд. грн. (жовтень) до 26.78 млрд. грн. (січень) і становив майже 23 млрд. грн. (див. графік 6). Середньодобовий коефіцієнт обігу коштів за рахунками учасників СЕП становив 2.03.

Учасники СЕП, ураховуючи свої потреби, самостійно вирішують те, працювати їм за окремим чи консолідованим кореспондентським рахунком. За станом на 1 січня

Графік 1. Обсяг міжбанківських переказів у гривні за прямими кореспондентськими рахунками банків та через СЕП за 2012 рік

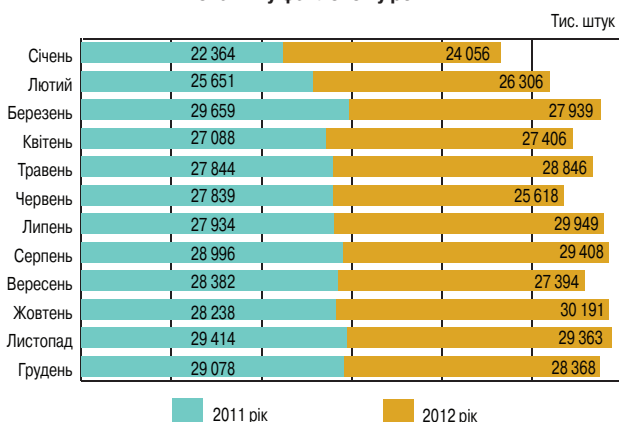
Графік 2. Учасники СЕП за станом на 01.01.2013 р.

Таблиця 1. Завантаженість СЕП за режимами функціонування

Режим функціонування СЕП	Кількість початкових платежів та електронних розрахункових повідомлень (тис. шт.)		Відхилення (+, -)		Сума початкових платежів (млн. грн.)		Відхилення (+, -)	
	2011 рік	2012 рік	Тис. шт.	%	2011 рік	2012 рік	Млн. грн.	%
	Файловий	329 972	332 977	+3 005	+1	8 951 306	9 086 242	+134 936
Реального часу	365	638	+273	+75	1 368 348	2 636 846	+1 268 498	+93
Електронні розрахункові повідомлення	2 528	1 884	-644	-25	0	0	0	0
Усього	332 865	335 499	+2 634	+1	10 319 654	11 723 088	+1 403 434	+14

Графік 3. Завантаженість СЕП за кількістю початкових платежів та електронних розрахункових повідомлень, виконаних у файловому режимі

Графік 4. Завантаженість СЕП за кількістю початкових платежів та електронних розрахункових повідомлень учасників СЕП у двох режимах функціонування у 2012 році

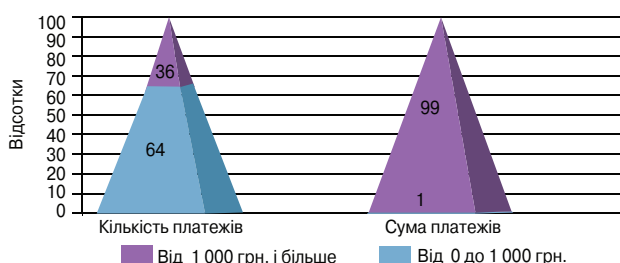
2013 року 33 юридичні особи – учасники СЕП (18% від їх загальної кількості) працювали в СЕП за однією з моделей обслуговування консолідованого кореспондентського рахунку, а решта – 146 юридичних осіб (82% від їх загальної кількості) працювали за окремим кореспондентським рахунком (див. графік 7).

Найбільший попит серед учасників СЕП мала третя модель обслуговування консолідованого кореспондентського рахунку, яка передбачає використання внутрішньобанківської міжфілійної платіжної системи. Цю модель обрали 25 банків, четверту модель – 5 банків, сьому

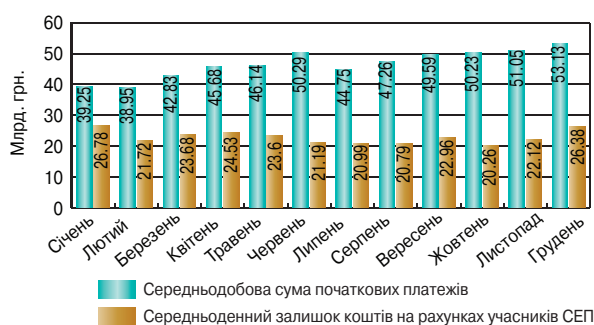
Таблиця 2. Розподіл початкових платежів та електронних розрахункових повідомлень, виконаних банками у 2012 році, в розрізі груп банків за активами

Групи банків	Кількість банків у групі	Початкові платежі та електронні розрахункові повідомлення			
		Кількість (тис. шт.)	Відсоток від "усього"	Сума (млн. грн.)	Відсоток від "усього"
I	18	213 526	69	5 220 642	58
II	19	36 033	12	1 482 976	16
III	22	20 237	6	908 120	10
IV	117	40 246	13	1 457 220	16
Усього	176	310 042	100	9 068 958	100

Графік 5. Початкові платежі в СЕП за 2012 рік

Графік 6. Середньодобові показники в СЕП за 2012 рік

Графік 7. Розподіл юридичних осіб – учасників СЕП, що працювали за моделями обслуговування консолідованого кореспондентського рахунку та окремим рахунком за станом на 01.01.2013 р.

модель – 2 банки. Державна казначейська служба працювала за восьмою моделлю обслуговування консолідованого рахунку. При цьому найбільше платежів у 2012 році виконано банками, які працювали за третьою моделлю (див. таблицю 3).

Таблиця 3. Завантаженість СЕП за моделями обслуговування консолідованого кореспондентського рахунку та окремим кореспондентським рахунком

Моделі обслуговування консолідованого кореспондентського рахунку	Кількість учасників СЕП (юридичних осіб)	Платежі в розрізі моделей обслуговування консолідованого кореспондентського рахунку			
		Кількість початкових платежів та електронних розрахункових повідомлень		Сума початкових платежів	
		Тис. шт.	%	Млн. грн.	%
3 модель	25	173 781	52	3 239 432	27
4 модель	5	30 316	9	813 432	7
7 модель	2	10 430	3	210 255	2
8 модель	1	25 098	7	2 210 261	19
Самостійно	146	95 874	29	5 249 708	45
Разом	179	335 499*	100	11 723 088	100

* У тому числі 1 884 тисячі електронних розрахункових повідомлень.

Таким чином, Національним банком України створено всі умови для задоволення потреб учасників СЕП у переказі коштів та забезпечено максимальну швидкість, прозорість, високий рівень безпеки та надійності проведення міжбанківських переказів коштів у національній валюті через цю систему.

На замовлення "Вісника НБУ" матеріал підготовлено департаментом платіжних систем Національного банку України.